

Dosar nr. 2ra-85/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. D. Tricolici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud:V.Sîrbu, V.Clima, L.Bulgac)

DECIZIE

6 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Veaceslav Petricov,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Petricov
împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la restituirea amenzii,
împotriva deciziei din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 ianuarie 2018, Veaceslav Petricov a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la restituirea amenzii.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 7 septembrie 2016 în privința sa a fost
întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în baza art. 336 Cod
contravențional, iar la 17 noiembrie 2016 a achitat amenda în mărime de 500 de lei.

A indicat că, procesul-verbal a fost contestat iar prin hotărârea din 4 decembrie
2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cauza contravențională a fost încetată din
motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului-verbal.

A solicitat Veaceslav Petricov admiterea acțiunii, încasarea în beneficiul său a
sumei de 500 de lei, achitată cu titlu de amendă.

Prin hotărârea din 2 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea
a fost admisă și s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor
în beneficiul lui Veaceslav Petricov suma de 500 de lei care a fost achitată cu titlu de
amendă la 17 noiembrie 2016 prin ordinul de încasare a numerarului nr. J9M1-5100.

Prin decizia din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul
declarat de Ministerul Finanțelor, s-a casat hotărârea din 2 aprilie 2018 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Rîșcani cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea s-a respins
ca neîntemeiată.

La 25 octombrie 2018, Veaceslav Petricov a declarat recurs împotriva deciziei
din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, instanța de apel a încălcat normele de drept material, nu a aplicat legea care trebuia aplicată și anume prevederile art. 157 – 160 Cod de executare.

A solicitat Veaceslav Petricov admiterea cererii de recurs cu anularea deciziei din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Examinând recursul declarat de Veaceslav Petricov, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) Cod de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 6 septembrie 2018 și a fost expediată în adresa participanților la proces la data de 14 septembrie 2018 (f.d.54). Astfel, recursul declarat de Veaceslav Petricov la data de 25 octombrie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 28 noiembrie 2018, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței. Însă, intimatul Ministerul Finanțelor nu a depus referință prin care să își expună opinia asupra recursului declarat de Veaceslav Petricov.

Prin încheierea din 16 ianuarie 2018 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Veaceslav Petricov s-a considerat admisibil și a fost fixat spre examinare într-un complet de 5 judecători, în vederea examinării fondului recursului.

În conformitate cu art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Potrivit art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Veaceslav Petricov din alte motive decât cele indicate în recurs, de a casa decizia din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 2 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă prevede că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că, în motivarea acțiunii reclamantul Veaceslav Petricov a relatat despre întocmirea în privința sa a procesului-verbal cu privire la contravenție în temeiul art. 336 Cod contravențional (f.d.5). La fel a menționat că amenda în mărime de 500 de lei a fost achitată prin ordinul de încasarea a numerarului nr. J9M1-5100 din 17 noiembrie 2016 (f.d.2).

Prin hotărârea din 4 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central, s-a încetat cauza contravențională pornită în conformitate cu art. 336 Cod contravențional, pe numele lui Veaceslav Petricov, din motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului-verbal cu privire la contravenție (f.d.15-17).

La 22 ianuarie 2018, Veaceslav Petricov a depus prezenta cerere de chemare în judecată prin care a solicitat încasarea din contul Ministerului Finanțelor a sumei de 500 de lei, achitată cu titlu de amendă, aplicată prin procesul-verbal cu privire la contravenție din 7 septembrie 2016, care a fost anulat. Reclamantul și-a întemeiat cererea pe prevederile art. 157 - 160 Cod de executare, care reglementează întoarcerea executării silite.

Examinând cauza în fond, Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani prin hotărârea din 2 aprilie 2018 a concluzionat despre temeinicia acțiunii înaintate de către Veaceslav Petricov și a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a amenzii achitată la data de 17 noiembrie 2016, prin ordinul de încasare a numerarului nr. J9M1-5100.

La examinarea cauzei în ordine de apel, Curtea de apel Chișinău prin decizia din 6 septembrie 2018 a admis apelul declarat de Ministerul Finanțelor, a casat hotărârea instanței de fond cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii înaintată de Veaceslav Petricov.

La examinarea cauzei în ordine de recurs Colegiul evidențiază că, conform art. 1 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.

Potrivit art. 2 alin. (1) din aceeași lege, acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții.

La caz, procesul-verbal cu privire la contravenție în privința lui Veaceslav Petricov, a fost întocmit de către ofițerul superior de sector al Inspectoratului de Poliție Botanica din cadrul Direcției Poliție municipiul Chișinău. Ulterior, cauza

contravențională a fost încetată din motivul lipsei faptului contravenției și nulității procesului-verbal cu privire la contravenție.

Art. 5 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, statuează expres că, cauzele cu privire la repararea prejudiciului material și moral se examinează în conformitate cu normele de procedură civilă în vigoare. Organul care reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției cu participarea organului care a beneficiat de aceste sume.

Conform art. 13 alin. (2) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, amenzile se restituie de la buget, din fondul în care acestea au fost virate sau de către organul care a beneficiat de aceste sume.

Din cererea de chemare în judecată se constată cu certitudine că, pârât în prezenta speță urma să fie statul, fiind reprezentat de Ministerul Justiției.

Reieșind din normele de drept citate, Colegiul menționează că, suma de 500 de lei, achitată de către Veaceslav Petricov cu titlu de amendă, nu urmează a fi restituită prin intermediul Ministerului Finanțelor, deoarece nu reprezintă statul în instanța de judecată pe această categorie de cauze.

Prin urmare, Veaceslav Petricov a acționat în judecată un pârât necorespunzător. Prima instanță nu au ținut cont de aceste prevederi imperative ale Legii și neîntemeiat a dispus încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 500 de lei, achitată cu titlu de amendă.

În această situație, Ministerul Finanțelor nu este pârât al raportului material litigios și nu are competența de a restitui suma amenzilor achitate în temeiul unui proces-verbal contravențional, care ulterior a fost anulat.

În conexiunea celor enunțate se constată că, instanța de apel și instanța de fond nu au calificat corect din punct de vedere juridic acțiunea cu care a fost investită, fiind cert constatat că prezenta cerere de chemare în judecată a fost înaintată nu împotriva pârâtului corespunzător.

Or, conform art. 27 Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare. Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

Totodată, nu pot fi reținute argumentele recurentului privind aplicarea prevederilor art. 157-160 din Codul de executare, Capitolul XIII, ce se referă la întoarcerea executării silită în cazul anulării unei hotărâri judecătorești. Or, materialele cauzei nu atestă intentarea procedurii de executare în privința lui Veaceslav Petricov.

Mai mult ca atât, alin. (1) art. 158 Cod de executare prevede că, dacă instanța de judecată care a re judecat cauza nu a soluționat întoarcerea executării hotărârii anulate, pârâtul este în drept, în termenele de prescripție, să înainteze în această instanță o cerere de întoarcere a executării în procedură în ordonanță, fără respectarea procedurii prealabile.

În această ordine de idei instanța de recurs conchide despre necesitatea admiterii recursului declarat de Veaceslav Petricov, din alte motive decât cele indicate în recurs, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care se respinge acțiunea intentată de Veaceslav Petricov împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la restituirea amenzii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b), alin. (3) și (4) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Veaceslav Petricov.

Se casează decizia din 6 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 2 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Petricov împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la restituirea amenzii, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Veaceslav Petricov împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la restituirea amenzii.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Maria Ghervas

Nina Vascan

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu